

Sygn. akt : VU 1460/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 19 września 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 19 września 2013 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. R. prawo do emerytury od dnia 09 września 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia,

III. zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy M. R. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 1460/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. R. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie spełnia warunków niezbędnych do przyznania mu emerytury w obniżonym wieku emerytalnym określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazała zaledwie rok, 10 miesięcy i 21 dni pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia M. R.:

- od 2 stycznia 1981 r. do 21 października 1983 r. w Przedsiębiorstwie (...) w L., ponieważ stanowisko pracy wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie zostało określone zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego;

- od 22 sierpnia 1984 r. do 31 stycznia 1997 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L., ponieważ charakter pracy wskazany w świadectwie wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia nie został określony ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., a stanowisko pracy nie jest zgodne z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. R. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. W odwołaniu wniósł o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. oraz w (...) w L. argumentując, iż w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. R., urodzony w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 28 lat, 2 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, a w tym rok, 10 miesięcy i 21 dni pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 2 stycznia 1981 r. do 21 października 1983 r. (2 lata, 9 miesięcy i 21 dni) M. R. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku kierowcy, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony (Z., J., S. (...)). Do obowiązków wnioskodawcy należało rozwożenie materiałów (stal, beton, cement) oraz tzw. "białego montażu" (wanny, umywalki, rury, grzejniki) na budowy zlokalizowane na terenie całej Polski oraz na zaplecze przedsiębiorstwa.

W spornych okresach M. R. nie był kierowany do wykonywania innego rodzaju pracy, a szczególności nie zajmował się załadunkiem i rozładunkiem transportowanych towarów. Na czas napraw i remontów samochodu ciężarowego wnioskodawcy przydzielano pojazd zastępczy lub udzielano urlopu wypoczynkowego.

W czasie zatrudnienia w (...) w L. wnioskodawca otrzymywał posiłki regeneracyjne oraz dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Prawo jazdy kat. C M. R. uzyskał w dniu 3 lipca 1980 r.

Dowody: - zeznania świadka Z. H.: 00:26:52-00:33:43;

- zeznania świadka M. K.: 00:33:56-00:37:21;

- przesłuchanie wnioskodawcy: 00:42:15-00:51:08;

- akta osobowe: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, k. 2; angaże, k. 15-17; zaświadczenie, k. 4; karty kontrolne badań okresowych, k. 20-21.

W okresie od 22 sierpnia 1984 r. do 31 stycznia 1997 r. (12 lat, 5 miesięcy i 10 dni) wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. na stanowisku kierowca-konwojent. W czasie tego zatrudnienia, przez łączny okres 8 miesięcy i 5 dni M. R. przebywał na urlopie bezpłatnym.

W spornym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony (S., J. z przyczepą, J. z przyczepą chłodnią). Do jego obowiązków należało rozwożenie towaru oraz transport mięsa i konserw w różnych kierunkach wysyłkowych.

W spornych okresach M. R. nie był kierowany do wykonywania innego rodzaju pracy, a szczególności nie zajmował się załadunkiem i rozładunkiem transportowanych towarów. Podwójne nazewnictwo stanowiska pracy wnioskodawcy wynikało z faktu, że kierowca ponosił odpowiedzialność materialną za przewożone materiały. Z tego tytułu przysługiwała mu wyższa stawka zaszerogowania.

W czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. wnioskodawca otrzymywał posiłki regeneracyjne oraz dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Dowody: - zeznania świadka E. H.: 00:07:04-00:19:22;

- zeznania świadka J. M.: 00:19:22-00:26:31;

- zeznania świadka S. P.: 00:37:42-00:41:53;

- przesłuchanie wnioskodawcy: 00:42:15-00:51:08;

- akta osobowe: skierowanie do pracy, k. 7; wniosek o zatrudnienie, k. 13; zaświadczenie lekarskie, k. 54; angaże, k. 47, 41, 34; zakres obowiązków i odpowiedzialności kierowcy, k. 5; karta stanowiskowa pracy, k. 3; umowa o pracę, k. 1; świadectwo pracy, k. 3.

W dniu 9 sierpnia 2013 r. M. R. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

/okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. R. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego

pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Z dyspozycji § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń istnieje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia w przypadku braku odmiennych regulacji ustawowych w tym przedmiocie. Dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może on przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym było, że na dzień 1 stycznia 1999 r. M. R. udowodnił 28 lat, 2 miesiące i 15 dni okresów składkowych i nieskładkowych, osiągnął wiek emerytalny, a ponadto złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania było natomiast ustalenie, czy wnioskodawca spełniał pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywołał bowiem, iż na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony wykazał rok, 10 miesięcy i 21 dni pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. M. R. argumentował natomiast, iż decyzja organu rentowego jest niezgodna ze stanem faktycznym, bowiem prace w warunkach szczególnych w wymiarze umożliwiającym mu nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wykonywał w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. oraz w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L..

Na wstępie należało wskazać, że M. R. legitymował się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, z którego wynikało, iż w okresie od 2 stycznia 1981 r. do 21 października 1983 r., będąc zatrudnionym w (...) w L., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wskazane w wykazie A, dział XVIII, poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony).

Na uwzględnienie nie zasługiwały zarzuty organu rentowego, iż stanowisko pracy wskazane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie zostało określone zgodnie z wykazem, działem, pozycją i punktem zarządzenia resortowego. Zauważyć należy bowiem, że tzw. „przepisy branżowe” nie mają charakteru wiążącego, a ocena, czy określona praca może być uznana za pracę w warunkach szczególnych dokonywana jest na podstawie powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r. oraz załączonych do niego wykazów. Tym samym, określenie przez pracodawcę stanowiska pracy w sposób niezgodny z przepisami resortowymi, nie stanowi przeszkody do uznania tej pracy za pracę w warunkach szczególnych, jeżeli praca faktycznie przez ubezpieczonego wykonywana, została wymieniona w wykazie powołanego wyżej rozporządzenia.

Uwagę zwraca, że okoliczności zaświadczone w świadectwie pracy z dnia 1 sierpnia 1983 r. znalazły potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Z dokumentów załączonych do akt osobowych wnioskodawcy w postaci angaży oraz kart kontrolnych wynikało bowiem, że w czasie zatrudnienia w (...) w L. ubezpieczony pracował jako kierowca. Przesłuchani w sprawie Z. H. oraz M. K., którzy pracowali wraz z wnioskodawcą we wskazanym

zakładzie pracy, zeznali natomiast, że w okresie od 2 stycznia 1981 r. do 21 października 1983 r. M. R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony (ZIŁ, Jelcz, Star 200), polegające na rozwożeniu materiałów (stal, beton, cement) oraz tzw. "białego montażu" (wanny, umywalki, rury, grzejniki) na budowy zlokalizowane na terenie całej Polski oraz na zaplecze przedsiębiorstwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd doszedł do przekonania, że w okresie od 2 stycznia 1981 r. do 21 października 1983 r. wnioskodawca wykonywał prace wskazane w wykazie A, dział VIII, poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów).

W ocenie Sądu prace w warunkach szczególnych, opisane w wykazie A, dział VIII, poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. M. R. wykonywał również w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. od 22 sierpnia 1984 r. do 31 stycznia 1997 r. (z wyłączeniem okresu urlopów bezpłatnych).

Analizując treść świadectwa wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia Sąd ustalił bowiem, że w okresie od 22 sierpnia 1984 r. do 31 stycznia 1997 r. M. R. zatrudniony był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Wprawdzie dokument ten nie spełniał wymogów dotyczących określenia charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Istotne jest jednak, iż treść świadectwa pracy nie jest wiążąca w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, albowiem nie jest to dokument urzędowy i nie tworzy żadnych praw podmiotowych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 1996 r., sygn. akt I PRN 40/96).

Tymczasem analiza treści umowy o pracę z dnia 22 sierpnia 1984 r. załączona do akt osobowych wnioskodawcy w połączeniu z jednoznaczными w tym zakresie zeznaniami świadków E. M., J. M. oraz S. P. pozwoliła na ustalenie, że w okresie od 22 sierpnia 1984 r. do 31 stycznia 1997 r. M. R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego o masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony, polegające na rozwożeniu towaru oraz transport mięsa i konserw w różnych kierunkach wysyłkowych. W ocenie Sądu, prace te należało kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A, dział VIII, poz. 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W świetle powyższego należało stwierdzić, że M. R. udowodnił, iż legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Po zsumowaniu okresów zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w L. w wymiarze 2 lata, 9 miesięcy i 29 dni oraz w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. w wymiarze 11 lat, 9 miesięcy i 5 dni z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, staż pracy w warunkach szczególnych na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 16 lat, 5 miesięcy i 16 dni.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jak wynika z akt ubezpieczeniowych wnioskodawcy, wniosek o przyznanie prawa do emerytury został złożony w dniu 9 sierpnia 2013 r. Z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika natomiast, iż prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. M. R. osiągnął wymagany wiek emerytalny w dniu (...) i (...).

Z uwagi na powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w punkcie I wyroku zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 19 września 2013 r. znak (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 9 września 2013 r.

W punkcie II wyroku Sąd ustalił, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy emerytalnej, w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania M. R. prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem analiza zeznań świadków, wyjaśnień wnioskodawcy oraz dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych pozwoliła na dokonanie oceny, iż ubezpieczonemu przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury. Przedłożone przez wnioskodawcę świadectwa pracy odnoszące się do spornych okresów zatrudnienia zawierały bowiem błędy, które uniemożliwiały pozytywne rozpatrzenie jego wniosku o przyznanie prawa do emerytury w postępowaniu administracyjnym. Tym samym organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

W punkcie III wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania, stosując w tym względzie zasadę wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.